

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
3585128

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 11 november 2021
Onderwerp Vaststelling waarschuwend tekst kansspelen

In deze brief informeer ik u over de implementatie van artikel 4a, derde lid, onder a, van de Wet op de Kansspelen (hierna: Wok). Dit is het wetsartikel dat uitvoering geeft aan het amendement van het lid Mei Li Vos van 21 juni 2016 en heeft de strekking dat een nieuwe waarschuwend tekst wordt ontwikkeld en gehanteerd bij wervings- en reclameactiviteiten voor kansspelen.¹ De tekst die is vastgesteld is: "Wat kost gokken jou? Stop op tijd. 18+".

Artikel 4a, derde lid, onder a, Wok

Ter uitvoering van het amendement Mei Li Vos verplicht artikel 4a, derde lid, onder a, van de Wok aanbieders bij iedere wervings- en reclameactiviteit afzonderlijk te wijzen op de risico's van onmatige deelneming aan kansspelen door middel van het tonen van een tekst met een dergelijke strekking, opgesteld in samenspraak met representatieve en onafhankelijke organisaties die tot doel hebben verslaving aan kansspelen te beperken en te voorkomen. Het wetsartikel is gericht aan alle vergunninghouders die kansspelen aanbieden op grond van de Wet op de kansspelen. Het amendement bevat uitgangspunten voor de procedure tot vaststelling van de tekst.

De toelichting bij het amendement verduidelijkt dat daarmee is beoogd dat de tekst van de waarschuwing op basis van wetenschappelijke inzichten wordt opgesteld door onafhankelijke instellingen voor verslavingszorg die geen directe financiering ontvangen van aanbieders van kansspelen. Uit de Handelingen bij het debat op 30 juni 2016 volgt dat het laatste woord over de tekst is aan instanties die geen financiële banden hebben met de gokindustrie. Tevens wordt beoogd dat de tekst anders is dan "Speel bewust, 18+".²

Proces

Ten behoeve van de implementatie van artikel 4a, derde lid, onder a, Wok heb ik aan het Trimbos-instituut een subsidie verleend voor het opstellen en faciliteren van een proces tot vaststelling van een nieuwe tekst. De uitgangspunten van het amendement zijn verwerkt in het proces dat het Trimbos-instituut heeft gevolgd.

¹ Kamerstukken II, 2015/16, 33996, nr. 23.

² Handelingen II 2015/2016, nr. 103, item 4, p. 7.

Het Trimbos-instituut heeft via een offertetraject een gedragswetenschappelijk bureau ingeschakeld om een aantal teksten te ontwikkelen. Vervolgens zijn (vertegenwoordigers van) kansspelaanbieders geïnformeerd over het project. Hen is gevraagd ideeën over de nieuwe tekst en overwegingen over de implementatie van de tekst aan te leveren. Om op basis van wetenschappelijke inzichten tot een aantal teksten te komen is vervolgens een aantal fases doorlopen, te weten: doelanalyse, gedragsanalyse, gedragsstrategie en interventiedesign. Uit dit proces zijn vijf verschillende teksten gekomen. Deze teksten zijn voorgelegd aan een testpanel waarin verschillende doelgroepen vertegenwoordigd waren (zoals frequente en incidentele spelers van kansspelen).

In twee individuele sessies, één met kansspelaanbieders en één met betrokkenen uit de verslavingszorg, zijn de vijf teksten toegelicht en besproken. Daarna volgde een gezamenlijke stemsessie met vertegenwoordigers van de kansspelsector en vertegenwoordigers van de verslavingszorg om te bezien of zij in samenspraak tot één tekst zouden kunnen komen. De deelnemers kwamen in deze sessie niet tot overeenstemming.

In het proces was voorzien dat, indien er geen overeenstemming kon worden bereikt, een escalatiecommissie bijeen geroepen zou worden, bestaande uit vertegenwoordigers van zorginstanties die geen financiële banden hebben met de kansspelsector. Deze commissie zou, overeenkomstig hetgeen is opgenomen in de Handelingen, in de besluitvorming over de tekst het laatste woord hebben. De kansspelaanbieders hebben echter bezwaren geuit over het proces en de inhoud van de voorgestelde teksten. Daarom is door het Trimbos-instituut in overleg met mijn ministerie besloten tot verlenging van het proces om zoveel mogelijk aan de bezwaren van de kansspelaanbieders tegemoet te komen. Een collectief van deelnemende kansspelvergunninghouders en vertegenwoordigers van (potentiële) vergunninghouders werd de gelegenheid geboden om twee aanvullende teksten te ontwikkelen. De kansspelaanbieders hebben van deze gelegenheid gebruik gemaakt. Er vond nogmaals een gezamenlijke sessie plaats met toelichting op en discussie over de zeven teksten. In deze sessie is wederom niet tot overeenstemming gekomen.

Het Trimbos-instituut heeft daarop, in overleg met mijn ministerie, besloten het eerder voorziene proces te vervolgen door de escalatiecommissie bij elkaar te laten komen en zo het proces af te ronden. Vooraf ontvingen de leden van de escalatiecommissie alle argumentatie en informatie die door de kansspelaanbieders was aangedragen. De escalatiecommissie is in gesprek gegaan over de zeven ontwikkelde teksten en heeft conform de wens van uw Kamer de doorslaggevende stem in de keuze voor de nieuwe tekst gehad.

Het verloop van het proces zoals dat hierboven is weergegeven is beschreven in het eindrapport van het Trimbos-instituut, dat u als bijlage bij deze brief aantreft.

Reactie van de kansspelsector

In het proces van het Trimbos-instituut is de inbreng van de kansspelsector meegewogen, zoals hierboven en in het rapport van het Trimbos-instituut is weergegeven. Verschillende kansspelaanbieders hebben desondanks aangegeven zich niet gehoord te voelen en zich niet te kunnen vinden in de gekozen tekst. Zij hebben de zorg geuit dat de tekst het beoogde doel van het amendement niet zal bereiken. De bevindingen in het rapport van het Trimbos-instituut, onder meer

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminliteitsfenomenen

Datum
11 november 2021

Ons kenmerk
3585128

ten aanzien van het panelonderzoek, geven geen aanleiding om te veronderstellen dat de voorgestelde tekst zijn doel niet bereikt.

Een deel van de betrokkenen pleit ervoor twee waarschuwendende teksten te hanteren, één voor risicovolle en één voor minder risicovolle kansspelen. Het amendement Mei Li Vos uit 2016 voorziet niet in een onderscheid tussen verschillende soorten kansspelen. Tegelijkertijd heeft het kabinet in 2019 aangegeven het voornemen te hebben het risicoprofiel van het kansspel in de toekomst meer centraal te laten staan bij de regulering.³ Deze samenloop heeft ertoe geleid dat in het proces, zowel op verzoek van het ministerie als naar aanleiding van de inbreng van de kansspelaanbieders, expliciet gekeken is naar de wenselijkheid om twee waarschuwendende teksten te hanteren. Uit het rapport komt naar voren dat zowel de gedragswetenschappers als ook de leden van de escalatiecommissie dit vanwege eenduidigheid voor het publiek niet wenselijk vinden.⁴

Alhoewel ik begrip kan opbrengen voor de argumenten om voor minder risicovolle kansspelen een andere tekst te hanteren zie ik daar, gelet op de in de Wok en in de wetsgeschiedenis geformuleerde cruciale rol voor representatieve en onafhankelijke organisaties die tot doel hebben verslaving aan kansspelen te beperken en te voorkomen en de conclusies uit het rapport, geen ruimte voor.

Vervolg

Het proces voor de totstandkoming van de nieuwe tekst is naar mijn oordeel zorgvuldig en overeenkomstig artikel 4a, derde lid, Wok zoals gewijzigd naar aanleiding van het amendement Mei Li Vos doorlopen. De in Nederland vergunde kansspelaanbieders dienen de gekozen tekst te vermelden bij werving- en reclameactiviteiten. Ik zal nader bepalen binnen welke termijn kansspelaanbieders de tekst moeten hebben geïmplementeerd.

Om te bezien of met de gekozen waarschuwendende tekst in de praktijk het beoogde doel wordt bereikt zal ik het effect van de tekst laten toetsen. Over de uitkomsten daarvan zal ik uw kamer informeren.

De Minister voor Rechtsbescherming,

Sander Dekker

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminliteitsfenomenen

Datum
11 november 2021

Ons kenmerk
3585128

³ *Kamerstukken II*, 2018/19, 24557, nr. 152.

⁴ Tuijnman, A en Van Rooij, A.J, *Waarschuwendende tekst kansspelen*, Trimbos, Utrecht 2021, p.5 en p 23.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Datum
11 november 2021

Ons kenmerk
3585128